

A.

Makroekonomický rámec a fiskální politika

Obsah

1 Úvod a shrnutí.....	1
2 Makroekonomický rámec	2
2.1 Předpoklady budoucího vývoje	2
2.2 Makroekonomický vývoj v České republice.....	4
2.3 Nezávislé ověření makroekonomického rámce.....	7
3 Fiskální politika a veřejné finance	9
3.1 Očekávané hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020	9
3.2 Predikce hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021	10

Seznam tabulek

Tabulka 1.1: Predikce základních makroekonomických indikátorů	1
Tabulka 2.1: Ověření makroekonomického rámce nezávislými prognózami	7
Tabulka 2.3: Porovnání prognóz Ministerstva financí a Evropské komise.....	8

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Reálný hrubý domácí produkt eurozóny	3
Obrázek 2.2: Cena ropy Brent.....	3
Obrázek 2.3: Měnový kurz CZK/EUR.....	4
Obrázek 2.4: Reálný hrubý domácí produkt	4
Obrázek 2.5: Spotřebitelské ceny	5
Obrázek 2.6: Zaměstnanost	5
Obrázek 2.7: Míra nezaměstnanosti.....	6
Obrázek 2.8: Objem mezd a platů	6
Obrázek 2.9: Saldo běžného účtu platební bilance.....	6

1 Úvod a shrnutí

Makroekonomický rámec byl dne 21. září 2020, v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, posouzen Výborem pro rozpočtové prognózy. Výbor vyhodnotil makroekonomickou prognózu jako **realistickou**. Makroekonomický rámec byl rovněž porovnán s prognózami ostatních institucí zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. Ve většině případů scénář makroekonomického rámce nevybočuje z intervalu sledovaných prognóz.

Součástí rámce je **nastavení fiskální politiky**, kterou lze pro rok 2021 charakterizovat jako expanzivní v reakci na očekávané křehké ekonomické oživení. Výdajový rámec odvozený v tomto roce pro rok 2021 navíc bere do úvahy aktuální makroekonomickou situaci ve smyslu zákona č. 288/2020 Sb. Tím by fiskální politika neměla bránit ekonomickému oživení a zatěžovat ho nadměrnou restrikcí. Rovněž **měnové podmínky** by na ekonomiku díky úrokové složce měly působit stimulačně, jelikož kurzová složka by měla být prakticky neutrální.

Česká ekonomika je zcela zásadním způsobem ovlivněna pandemií nového typu koronaviru. Přijátá protiepidemická opatření způsobila v 1. pololetí 2020 **mimořádně hlubokou recesi**. K poklesu došlo ve všech složkách užití s výjimkou spotřeby sektoru vládních institucí.

V makroekonomickém rámci pracujeme se scénářem, že již nebudou přijímána další významná restriktivní opatření v souvislosti s epidemiologickou situací. Ekonomická aktivita by se měla pozvolna oživovat, a šok do agregátní poptávky i nabídky by tak měl být pouze dočasný a jednorázový.

Trh práce je ovlivněn přijatými opatřeními hospodářské politiky, zejména programy Antivirus. Očekáváme, že z hlediska časové souslednosti na něj naváže obecnější

mechanismus pro podporu v částečné zaměstnanosti, tzv. kurzarbeit. Pokles zaměstnanosti i růst nezaměstnanosti by proto měl být nadále tlumen. Růst výdělků je však odhadován jako velmi slabý.

Dynamika **spotřebitelských cen** se pohybuje nad horní hranicí tolerančního pásma inflačního cíle České národní banky. Vysoká jádrová inflace je zřejmě odrazem nedávných omezení na nabídkové straně ekonomiky.

V **makroekonomickém rámci** je očekáván postupný nárůst hospodářského výkonu. Průměrná míra inflace by se v roce 2021 měla pohybovat v blízkosti inflačního cíle. Vývoj na trhu práce by měl se zpožděním následovat dynamiku hrubého domácího produktu. Běžný účet platební bilance by měl vykazovat mírný přebytek.

Tabulka 1.1: Predikce základních makroekonomických indikátorů

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
									predikce	predikce
Nominální hrubý domácí produkt	<i>mld. Kč, b.c.</i>	4 346	4 625	4 797	5 111	5 409	5 749	5 561	5 860	
	<i>růst v %, b.c.</i>	4,9	6,4	3,7	6,5	5,8	6,3	-3,3	5,4	
Reálný hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	2,3	5,4	2,5	5,2	3,2	2,3	-6,6	3,9	
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	3,9	3,8	4,0	3,5	3,1	-5,0	2,2	
Spotřeba vládních institucí	<i>růst v %, s.c.</i>	1,0	1,8	2,5	1,8	3,8	2,3	3,8	2,9	
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	3,3	9,7	-3,0	4,9	10,0	2,2	-7,5	3,0	
Příspěvek čistých vývozů k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	-0,4	-0,2	1,4	1,2	-1,2	0,0	-1,7	0,9	
Příspěvek změny zásob k růstu HDP	<i>p.b., s.c.</i>	1,0	0,9	-0,3	0,5	-0,5	-0,2	-1,3	0,6	
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	2,6	1,0	1,1	1,3	2,6	3,9	3,6	1,4	
Průměrná míra inflace	<i>%</i>	0,4	0,3	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	1,9	
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	0,8	1,4	1,9	1,6	1,4	0,2	-1,2	-0,7	
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	6,1	5,1	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	3,4	
Objem mezd a platů (dom. koncept)	<i>růst v %, b.c.</i>	3,9	5,0	5,7	9,2	9,6	6,6	-1,9	0,8	
Saldo běžného účtu	<i>% HDP</i>	0,2	0,4	1,8	1,5	0,4	-0,3	0,3	0,4	
Předpoklady:										
Měnový kurz CZK/EUR		27,5	27,3	27,0	26,3	25,6	25,7	26,3	25,8	
Dlouhodobé úrokové sazby	<i>% p.a.</i>	1,6	0,6	0,4	1,0	2,0	1,5	1,1	0,9	
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	99	52	44	54	71	64	42	48	
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	1,4	1,9	1,8	2,8	1,8	1,3	-9,0	5,4	

Zdroj: MF ČR: Makroekonomická predikce ČR (září 2020).

2 Makroekonomický rámec

Makroekonomický rámec návrhu státního rozpočtu na rok 2021 vychází z Makroekonomické predikce Ministerstva financí ze září 2020.

Pandemie koronaviru, přijatá protiepidemická opatření a jejich doprovodné efekty způsobily hluboký propad české a světové ekonomiky. Po dosažení vrcholu hospodářského cyklu v roce 2019 se tak česká ekonomika propadla do hluboce záporné mezery výstupu. Ta by se však díky hospodářskému oživení měla uzavírat a již v roce 2022 by se ekonomika měla nacházet v blízkosti rovnovážného stavu. Budoucí vývoj je však zatížen řadou rizik, která v úhrnu vnímáme jako **výrazně negativní**.

Za nejvýznamnější riziko pokládáme **další průběh pandemie nového typu koronaviru**. V některých státech, včetně ČR, se v současné době rychle zvyšuje počet nových potvrzených případů nákazy. Na druhou stranu oproti jaru roste význam systémů tzv. chytré karantény, včetně schopnosti rychle podchytit vyšší počty nakažených na lokálních úrovních.

Spojené království vystoupilo 31. ledna 2020 z Evropské unie s uzavřenou dohodou. Během přechodného období, které potrvá do konce letošního roku, by se obě strany měly dohodnout na podobě budoucích vztahů, mj. v oblasti mezinárodního obchodu. Vzhledem k ratifikač-

nímu procesu v jednotlivých státech je přitom nezbytné uzavřít jednání podstatně dříve. Makroekonomický rámec je založen na předpokladu, že nové vztahy v maximální možné míře zachovají volný pohyb zboží a služeb. Riziko, že ke konci roku dojde k tzv. „tvrdému brexitu“, respektive ke vzniku tarifních i netarifních bariér v zahraničním obchodu, však považujeme za výrazné.

Negativní faktor představuje také **napětí v obchodních vztazích** mezi Spojenými státy americkými a Čínou, potažmo EU. Pandemie koronaviru sice otázku obchodních vztahů upozadila, opětovnou eskalaci sporů ale není možné vyloučit (např. v rámci snahy „ochránit“ americký průmysl před zahraniční konkurencí, a pomoci tak ekonomice překonat dopady pandemie koronaviru).

Mezi **vnitřní rizika** patří míra pružnosti trhu práce při absorbování důsledků nevyhnutelných cyklických i strukturálních změn při útlumu či naopak expanzi některých odvětví, vývoj v automobilovém průmyslu (též s ohledem na změny v globálních produkčních řetězcích) a na trhu nemovitostí.

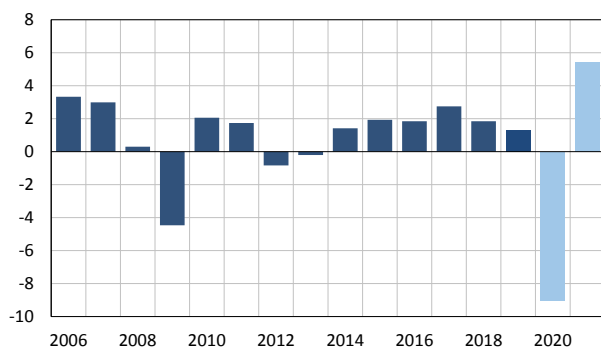
2.1 Předpoklady budoucího vývoje

2.1.1 Vnější prostředí

Světová ekonomika rostla mezi lety 2012–2019 poměrně stabilním tempem v intervalu přibližně 3–4 %. Globální ekonomický šok v podobě pandemie koronaviru a souvisejících opatření ale vedl k citelnému snížení hospodářského výkonu. Navzdory poměrně razantnímu uvolnění měnové i fiskální politiky v řadě zemí bude trajektorie návratu k ekonomické úrovni roku 2019 pravděpodobně jen pozvolná.

Snížené spotřební výdaje domácností se v letošním roce citelně projeví na klesající dynamice ekonomiky **Spojených států amerických**. Pozitivním signálem je relativně rychlé oživení na trhu práce, který je oproti zemím EU podstatně flexibilnější. Mírný optimismus signalizují i indexy nákupních manažerů v průmyslu a ve službách. Na druhou stranu zůstávají Spojené státy epidemiologicky nejpostiženější ekonomickou mocností. Významnými riziky jsou budoucí uspořádání obchodních vztahů (především s Čínou) a letošní prezidentské volby. Investiční aktivita firem tak v letošním roce zůstane patrně silně utlumená. Federální rezervní systém postupně snížil svoji primární úrokovou sazbu až do cílového pásma 0,00–0,25 % a spustil rozsáhlé programy nákupu aktiv. Ekonomika USA by v letošním roce mohla klesnout o 4,7 %, v příštím roce pak vzrůst o 4,1 %.

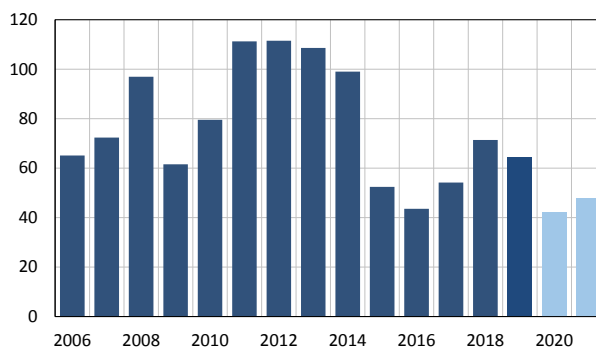
Zpomalení světového obchodu a zvýšené hospodářské nejistoty se v letech 2018–2019 projevíly zřetelným zpomalením hospodářského růstu **eurozóny**. V letošním roce pak v důsledku pandemie koronaviru došlo k hlubokému propadu ekonomické aktivity. Restriktivní opatření v podobě omezování provozu podniků, vymezení rizikových zón či uzavírání hranic jsou obnovována, a budoucí ekonomický vývoj je zatížen mimořádnou nejistotou. Evropská centrální banka drží již od března 2016 hlavní refinanční sazbu na 0,00 %. V letošním roce dále zavedla dodatečné refinanční operace a navýšila objem čistých nákupů aktiv. V příštím roce nejspíše dojde ke strukturálním změnám při útlumu či naopak expanzi některých odvětví. Též lze očekávat změny v globálních produkčních řetězcích.

Obrázek 2.1: Reálný hrubý domácí produkt eurozóny*(růst proti předchozímu roku v %)**Zdroj: Eurostat. Výpočty a predikce MF ČR.*

Přestože nákaza koronavirem zasáhla evropské země téměř synchronně, hospodářské následky i přijatá opatření se značně liší. Mezi ekonomicky nejpostíženější státy patří **Španělsko, Francie a Itálie**, jež se navíc potýkají s dlouhodobými strukturálními problémy. Výrazné fiskální stimuly napříč eurozónou se zaměřují převážně na podporu zaměstnanosti a likvidity firem. Vysoká zadluženost veřejných financí se vlivem expanzivní fiskální politiky a očekávaného slabého tempa ekonomického oživení dále prohloubí. Ekonomika eurozóny by v roce 2020 mohla klesnout o 9,0 % a v roce následujícím vzrůst o 5,4 %.

2.1.2 Cena ropy

Těžební limity stanovené a dodržované Organizací zemí vyvážejících ropu a s ní spolupracujícími státy (zejména Ruskem) přispívaly k tomu, že se cena ropy Brent v roce 2019 držela převážně nad hranicí 60 USD/barel. Opačným směrem působila rostoucí těžba ve Spojených státech amerických. V 1. pololetí 2020 došlo k razantnímu poklesu poptávky, který byl spojený s propadem globální ekonomické aktivity. Na straně nabídky došlo nejprve ke krátkodobému ukončení těžebních limitů, nicméně v reakci na recesi se Organizace zemí vyvážejících ropu a některé další státy dohodly na razantním omezení produkce (zpočátku přibližně v rozsahu desetiny světové těžby ropy). Toto omezení má být sice postupně uvolňováno, mělo by ale trvat až do dubna 2022. Na termínovém trhu panuje situace, kdy se cena ropy s prodlužujícím se kontraktem pozvolna zvyšuje.

Obrázek 2.2: Cena ropy Brent*(USD/barel)**Zdroj: U. S. Energy Information Administration. Predikce MF ČR.*

Předpokládáme, že za celý rok 2020 dosáhne cena ropy Brent v průměru 42 USD/barel, čímž se meziročně sníží o 34 %. V souladu s rostoucí křivkou cen kontraktů futures počítáme s postupným vzestupem ceny ropy na 48 USD/barel v roce 2021.

Budoucí vývoj je zatížen velkým množstvím nejistot a pro prezentovaný scénář lze formulovat rizika oběma směry. Ve směru poklesu ceny by mohlo působit zhoršení pandemie nového typu koronaviru a s tím spojené oddálení zotavování světové ekonomiky. Naopak k růstu ceny by mohlo přispět další omezení těžby ropy.

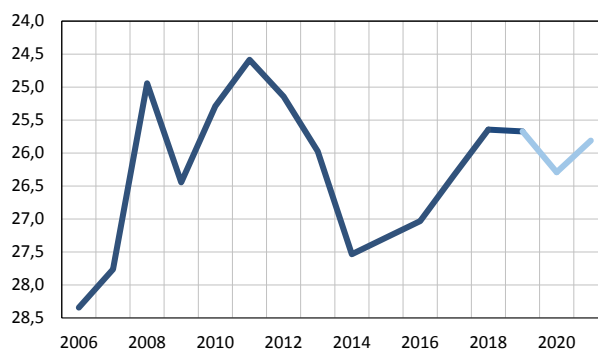
2.1.3 Měnová politika a měnové kurzy

V únoru 2020 přistoupila Česká národní banka ke zvýšení dvoutýdenní repo sazby o 0,25 p. b. na 2,25 %, a to s ohledem na předpokládaný vývoj inflace. Propad ekonomické aktivity v ČR i v zahraničí však vedl centrální banku k razantnímu snížení primární úrokové sazby – během dvou měsíců o 2,0 p. b. na 0,25 %.

Vzhledem k předpokládanému vývoji krátkodobých úrokových sazeb a inflace budou reálné úrokové sazby i nadále působit uvolněně. Kurzová složka by v dalším období měla být prakticky neutrální. Měnové podmínky by tak na ekonomiku v uzavírající se záporné produkční mezeře měly působit stimulačně.

Měnový kurz koruny vůči euru během prvních osmi měsíců roku 2020 v průměru dosahoval 26,3 CZK/EUR, ovšem s výraznými výkyvy. Přestože v meziročním srovnání byla koruna po větší část letošního roku slabší, do budoucna předpokládáme její pozvolné posilování. V průměru by se koruna měla letos obchodovat za 26,3 CZK/EUR, koncem roku 2021 by se kurz měl pohybovat již kolem 25,6 CZK/EUR. Tento vývoj by měl být podpořen nejen pokračující konvergencí české ekonomiky k hospodářské úrovni eurozóny, ale i kladným úrokovým diferencíalem vůči eurozóně.

Obrázek 2.3: Měnový kurz CZK/EUR
(průměr roku)

Zdroj: ČNB. Výpočty a predikce MF ČR.

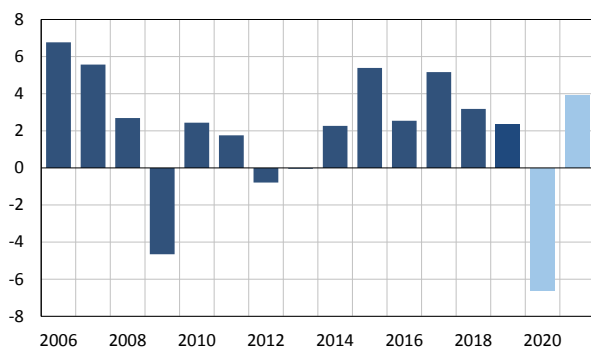
2.2 Makroekonomický vývoj v České republice

2.2.1 Ekonomický výkon

Vlivem pandemie koronaviru a protiepidemických opatření se ekonomická aktivita v 1. polovině letošního roku výrazně snížila. Na straně domácí poptávky k tomu s výjimkou spotřeby sektoru vládních institucí přispěly všechny výdajové složky. Hluboce negativně působilo vůči dynamice HDP i saldo zahraničního obchodu. Na snížení vývozu mělo vliv omezení výroby, narušení dodavatelských řetězců a pokles poptávky ze strany hlavních obchodních partnerů. Zároveň však kvůli vysoké dovozní náročnosti exportu a investic klesl dovoz.

Obrázek 2.4: Reálný hrubý domácí produkt

(růst proti předchozímu roku v %)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

V makroekonomickém rámci pracujeme se scénářem, že již nebudou přijímána další významná restriktivní opatření v souvislosti s epidemiologickou situací. Ekonomická aktivita by od poloviny letošního roku měla pozvolna oživovat, a šok do agregátní poptávky i nabídky by tak měl být pouze dočasný a jednorázový. Celkově pro rok 2020 počítáme s propadem **hrubého domácího produktu** o 6,6 %, v roce 2021 by ekonomika mohla vzrůst o 3,9 %.

Spotřeba domácností bude v roce 2020 negativně ovlivněna poklesem reálného disponibilního důchodu, a to navzdory tomu, že se v jeho dynamice pozitivně promítla řada stabilizačních opatření. Důsledky nouzového stavu se dotkly zejména výdajů na služby. Při očekávaném meziročním růstu míry úspor z nabídkových a obezřet-

nostních důvodů by reálné výdaje domácností na konečnou spotřebu měly klesnout o 5,0 %. V roce 2021 by se s ohledem na faktickou stagnaci reálného disponibilního důchodu a pokles míry úspor mohla spotřeba zvýšit o 2,2 %.

Očekáváme, že **spotřeba sektoru vládních institucí** letos vzroste o 3,8 % a v roce 2021 o 2,9 %. Mezi hlavní faktory bude patřit růst mezispotřeby, naturálních sociálních dávek a rovněž zaměstnanosti ve veřejném sektoru. V nominálním vyjádření by dynamika měla zpomalit z 8,1 % v roce 2020 na 4,5 % v roce 2021.

Tvorba hrubého fixního kapitálu by se měla v tomto roce pod tíhou globální recese a silného nárůstu nejistoty propadnout o 7,5 %. Měnové podmínky by naopak na dynamiku investiční aktivity měly působit pozitivně. V roce 2021 by se k uvedenému faktoru měl přidat obnovený hospodářský růst v zahraničí, díky němuž by soukromé investice měly opět vzrůst. Očekávané oživení investic v roce 2021 je však zatíženo značnými vnějšími riziky. V případě investic sektoru vládních institucí počítáme s vysokým růstem investičních výdajů financovaných z fondů EU.

Vlivem citelného propadu HDP obchodních partnerů i poklesu jejich dovozní náročnosti, stejně jako zhoršení exportní výkonnosti, se **vývoz zboží a služeb** v 1. polovině letošního roku snížil o více než 12 %. I přes očekávané ožívování exportních trhů v druhé polovině roku vývoz za celý rok 2020 patrně klesne o 11,9 %. V roce 2021 by se pak zejména díky hospodářskému růstu v zahraničí měl zvýšit o 7,3 %. Růst exportní výkonnosti (tedy konkurenceschopnosti českých firem na zahraničních trzích) bude brzdit předpokládané pozvolné posilování koruny a nejspíše i nárůst nákladů automobilek vlivem přísnějších emisních norem. Dynamika vývozu a dovozně náročné investiční poptávky se pak promítá v tempu **dovozu zboží a služeb**. Dovoz by tak letos měl klesnout o 10,4 %, v roce 2021 by se mohl zvýšit o 6,5 %.

Česká ekonomika se po dosažení vrcholu hospodářského cyklu v roce 2019 propadla do hluboce záporné **mezery výstupu**. Nástup epidemie koronaviru a opatření proti

šíření nákazy vedly k tomu, že reálná hrubá přidaná hodnota ve 2. čtvrtletí 2020 zaostala za svou potenciální úrovní zhruba o 8 %. Vzhledem k předpovědi hospodářského oživení by se v roce 2021 měla záporná produkční mezera citelně uzavírat.

Růst **nominálního HDP** je dán vývojem reálného ekonomického výkonu a cenové složky HDP. Deflátor HDP by v tomto roce mohl vzrůst o 3,6 % a v příštím o 1,4 %. Změna v jeho dynamice vyplývá ze snížení příspěvku směnných relací v roce 2021 a z vývoje deflátoru hrubých domácích výdajů, v jehož rámci ke zpomalení nejvíce přispěje deflátor spotřeby domácností (odrážející vývoj spotřebitelských cen, viz níže) a deflátor spotřeby sektoru vládních institucí. Na očekávaný vývoj cen vývozu i dovozu bude mít v roce 2020 vliv zejména silný propad ceny ropy, v roce 2021 potom obnovené posilování měnového kurzu.

2.2.2 Spotřebitelské ceny

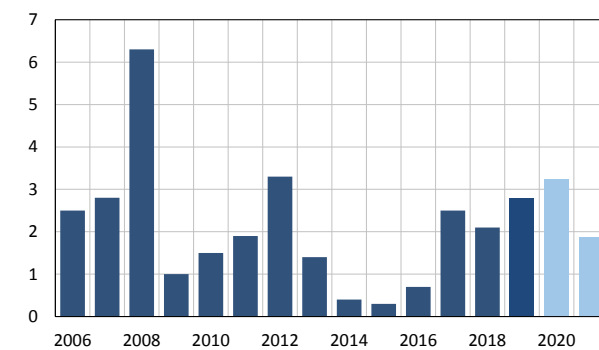
V 1. pololetí 2020 se ve vývoji **spotřebitelských cen** promítly narůstající ceny potravin, stejně jako regulované ceny (především elektřiny). Silně proinflačně by po celý rok 2020 měla působit pokračující výrazná dynamika jednotkových nákladů práce, ve vyšší inflaci se odrazí i oslabení měnového kurzu české koruny k oběma hlavním světovým měnám a omezení agregátní nabídky způsobené opatřeními k zamezení šíření nového typu koronaviru. Několik úprav nepřímých daní, ke kterým v roce 2020 došlo (zvýšení spotřební daně na lihoviny a tabák, snížení daně z přidané hodnoty u celé řady statků), by v souhrnu mělo mít na inflaci neutrální vliv. Cena ropy by měla mít značný protiinflační efekt, stejným směrem zapůsobí i snižující se spotřeba domácností a záporná produkční mezera.

V roce 2021 by mělo dojít k patrné dezinflaci. Pravděpodobně totiž budou chybět podstatnější proinflační faktory. Obnovený růst spotřeby domácností by při přetrvávající záporné produkční mezeře neměl mít výraznější inflační účinky. Na zpomalení inflace by měl značně tláčit pokles jednotkových nákladů práce. Inflaci by mělo mírně tlumit i posilování české koruny k oběma hlavním světovým měnám. Růst regulovaných cen by měl dále zpomalit. Predikce počítá s dalším zvyšováním spotřební daně z tabáku v roce 2021, které by ovšem mělo inflaci podpořit jen velmi mírně.

Průměrná míra inflace by měla v roce 2020 zrychlit na 3,2 % a v roce 2021 naopak citelně zpomalit na 1,9 % k blízkosti 2% inflačního cíle České národní banky.

Obrázek 2.5: Spotřebitelské ceny

(průměrná míra inflace v %)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

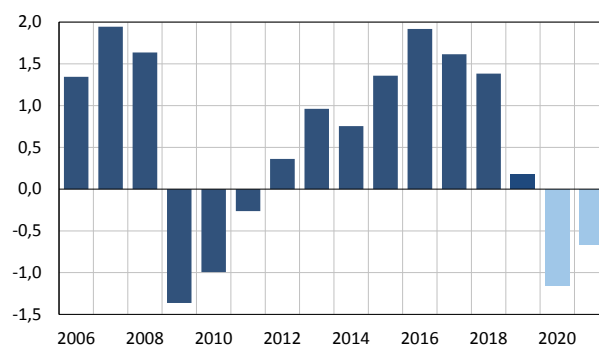
2.2.3 Trh práce

V předchozích letech byla situace na trhu práce značně napjatá a nedostatek disponibilní pracovní síly začal být významnou brzdou ekonomického růstu. V tomto roce bude dominantním faktorem negativní ekonomický vývoj, který se však zatím na agregátní úrovni s ohledem na zpožděnou reakci trhu práce a řadu vládních opatření (např. programy Antivirus) plně neprojevil.

Výrazný hospodářský pokles by měl vést ke snížení zaměstnanosti nejen v roce 2020, ale i v roce příštím. Důvodem jsou vládní opatření, jež sice na jednu stranu brání skokovému nárůstu nezaměstnanosti, na druhou stranu ale prodlužují dobu přizpůsobení trhu práce ekonomickému šoku. Životaschopnost některých podniků se zřejmě bude i přes finanční podporu postupně zhoršovat, což oslabí poptávku po práci. Z pohledu nabídky práce zatím příznivě působí zvyšování statutárního věku odchodu do důchodu a vysoký podíl věkových skupin s přirozeně vysokou mírou participace. Očekáváme, že v letošním roce **zaměstnanost** klesne o 1,2 %, v roce 2021 by se mohla dále snížit o 0,7 %.

Obrázek 2.6: Zaměstnanost

(růst proti předchozímu roku v %)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

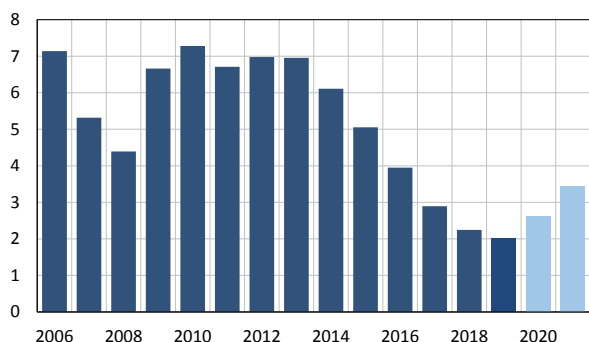
Míra nezaměstnanosti (Výběrové šetření pracovních sil) se v předchozích letech držela na extrémně nízkých hodnotách v historickém i mezinárodním kontextu. Propad ekonomického výkonu povede s určitým odstupem k jejímu nárůstu, výraznější zvyšování však bude kromě vládních opatření tlumeno stále ještě vysokým počtem volných pracovních míst. Stejně tak se zatím znatelně

nemění ani počet zaměstnaných cizinců, kteří by při zhoršení ekonomického vývoje mohli být propouštěni přednostně. Míra nezaměstnanosti by v roce 2020 mohla vzrůst na 2,6 %, v příštím roce pak dále na 3,4 %.

Obrázek 2.7: Míra nezaměstnanosti

(v % pracovní síly)

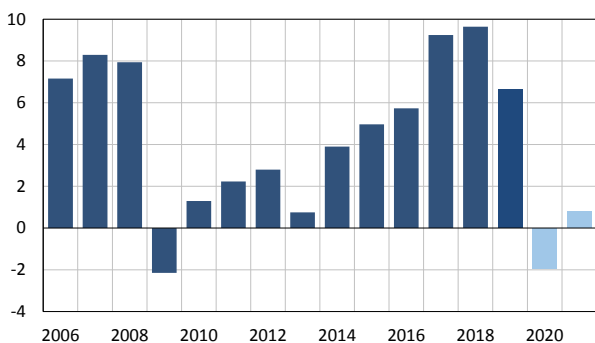

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

Zatímco na počátku letošního roku se v dynamice **objemu mezd a platů** pozitivně projevil nedostatek zaměstnanců a zvýšení minimální a zaručené mzdy, v dalším průběhu roku by měl být vývoj ovlivněn snižující se poptávkou po práci. Mezi odvětvími panují enormní rozdíly, snížení mezd je patrné hlavně v průmyslu a nejvíce zasažených odvětvích služeb (ubytování, stravování, pohostinství). Naopak výdělky rostou v činnostech s dominantní rolí sektoru vládních institucí. Předpokládáme, že letos poprvé od roku 2009 objem mezd a platů klesne (o 1,9 %). V příštím roce by mohlo dojít k obnovení růstu, a podíl náhrad zaměstnancům na HDP by se tak měl snížit na 43,5 %.

Obrázek 2.8: Objem mezd a platů

(domácí koncept, růst proti předchozímu roku v %)

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

2.2.4 Vztahy k zahraničí

Běžný účet platební bilance se od roku 2018 pohybuje v blízkosti vyrovnaného stavu. V ročním klouzavém úhrnu pak v 1. pololetí 2020 vykázal nulovou hodnotu.

Dominantní kladnou položkou je dlouhodobě bilance **obchodu se zbožím**. Její přebytek se však ze 4,1 % HDP v roce 2019 snížil na 3,3 % HDP v 1. pololetí 2020. Zhoršení obchodní bilance bylo způsobeno zejména propa-

dem zahraniční poptávky vlivem pandemie COVID-19, ale i odstávkami výroby a dalšími karanténními opatřeními na zamezení šíření nákazy. To se projevilo i ve výrazně negativním příspěvku salda obchodní bilance k růstu reálného HDP zejména ve 2. čtvrtletí 2020.

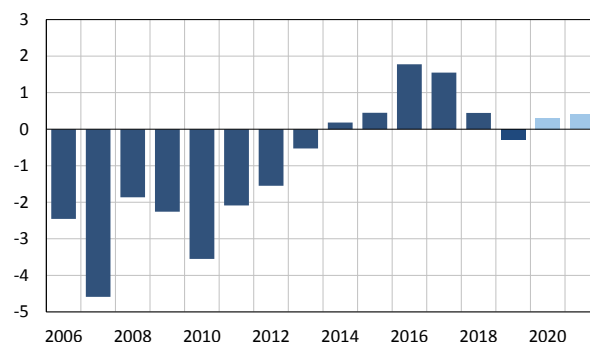
Přebytek **bilance služeb** zůstal stabilní ve výši 1,8 % HDP. Snížení přebytku bilance cestovního ruchu bylo vykompenzováno zlepšením některých ostatních položek.

K podstatnému zlepšení došlo u dlouhodobě záporné bilance **prvotních důchodů**. Deficit se proti roku 2019 snížil o 1,3 p. b. na -4,3 % HDP. Výrazně poklesl odliv investičních výnosů z přímých investic v ČR (v podobě dividend či reinvestovaného zisku) daný snížením ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví.

Bilance **druhotných důchodů** se nepatrně zhoršila o 0,1 p. b. na -0,7 % HDP, a to v převážné míře v oblasti čistých příjmů z rozpočtu EU vykazovaných v rámci druhotných důchodů.

Obrázek 2.9: Saldo běžného účtu platební bilance

(v % HDP)

Zdroj: ČNB, ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

V rámci bilance zboží je možné očekávat, že propad vývozu vlivem velmi slabé zahraniční poptávky bude větší než snížení dovozu z důvodu poklesu domácí poptávky, zejména investic.

U bilance služeb lze v oblasti cestovního ruchu předpokládat, že pokles příjezdu zahraničních turistů (tedy vývozu služeb) bude mít větší důsledky než nižší výjezdy Čechů do zahraničí. Vliv koronaviru na ostatní složky bilance služeb nelze jednoznačně specifikovat.

Nejvýznamnějším faktorem by však díky nižší ziskovosti firem pod zahraniční kontrolou mělo být zmenšení deficitu bilance prvotních důchodů. Doporučení ČNB týkající se pozdržení výplaty dividend finančních institucí v ČR z obezřetnostních důvodů by bilanci nemělo ovlivnit, protože se nevyplacené zisky z položky vyplacených dividend přesunou do položky reinvestovaných zisků.

Ve výsledku by tak saldo běžného účtu platební bilance mohlo v **roce 2020** dosáhnout přebytku ve výši cca 0,3 % HDP. Mírný přebytek 0,4 % HDP je možné očekávat i v příštím roce.

2.3 Nezávislé ověření makroekonomického rámce

2.3.1 Zhodnocení Výborem pro rozpočtové prognózy

Výbor pro rozpočtové prognózy, v souladu se zákonem č. 23/2017 Sb. o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, ve znění pozdějších předpisů, posoudil 21. září 2020 Makroekonomickou predikci České republiky Ministerstva financí ze září 2020, z níž vychází tento makroekonomický rámec, z hlediska pravděpodobnosti jejího naplnění a vhodnosti použití v rozpočtovém procesu. Výbor vyhodnotil makroekonomickou prognózu jako **realistickou**.

2.3.2 Monitoring prognóz

Ministerstvo financí monitoruje makroekonomické prognózy ostatních institucí zabývajících se předpovídáním budoucího vývoje české ekonomiky. Z veřejně přístupných datových zdrojů jsou průběžně sledovány prognózy 13 institucí, z čehož 8 institucí je tuzemských (Česká

národní banka, Ministerstvo práce a sociálních věcí, domácí banky a investiční společnosti), ostatní jsou zahraniční (Evropská komise, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, Mezinárodní měnový fond aj.).

Scénář makroekonomického rámce se u HDP, inflace a salda běžného účtu od průměru odhadů sledovaných institucí liší jen málo a pohybuje v rámci intervalu jejich prognóz. Jedinou výjimkou je průměrná mzda, kde je predikce MF ČR na základě dat za 2. čtvrtletí 2020 výrazně pesimističtější.

Současně je třeba zdůraznit, že variační rozpětí i směrodatná odchylka souboru monitorovaných prognóz dosahují neobvykle vysokých hodnot, což odráží výrazný prvek nejistoty v prognózách budoucího vývoje.

Tabulka 2.1: Ověření makroekonomického rámce nezávislými prognózami

	HDP (růst v %)		Míra inflace (v %)		Prům. mzda (růst v %)		Běžný účet (v % HDP)	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021
České instituce	-7,1	4,8	3,1	2,0	3,6	3,5	-1,2	0,3
Zahraniční instituce	-8,1	5,6	2,7	2,0	.	.	-1,0	-0,6
Průměr celého souboru	-7,5	5,1	2,9	2,0	3,6	3,5	-1,1	-0,1
minimum	-10,3	3,5	2,1	1,7	3,0	2,0	-2,5	-1,3
maximum	-5,0	7,9	3,4	2,4	4,7	4,8	1,5	2,2
MF ČR	-6,6	3,9	3,2	1,9	1,7	0,9	0,3	0,4

Zdroj: Prognózy jednotlivých institucí k 11. září 2020. Výpočty a predikce MF ČR.

2.3.3 Porovnání s prognózou Evropské komise

Makroekonomická predikce Ministerstva financí je v plném rozsahu ukazatelů se čtvrtletní periodicitou publikována vždy, zatímco Ekonomická prognóza Evropské komise jen dvakrát ročně, přičemž v mezidobí je aktualizována pouze v hlavních parametrech HDP a inflaci. Navíc nevycházejí vždy ve stejnou dobu. Striktní srovnání tedy není možné, neboť obě predikce pracují s jinou aktuální datovou základnou.

Období vzniku obou predikcí dělí několik měsíců, během nichž proběhla revize většiny agregátů v souvislosti se zveřejněním ročních národních účtů. Dynamika reálného HDP doznala v předchozím roce snížení o 0,3 p. b. Změny proběhly také ve struktuře růstu, zejména ve snížení tempa tvorby hrubého kapitálu. Tabulka 2.3 srovnává předpovědi MF ČR a poslední úplnou predikci Evropské komise z května 2020.

Predikce reálného HDP je v případě Evropské komise v obou letech optimističtější. Zatímco pro rok 2020 jsou odchylky obou institucí minimální, v roce 2021 Evropská komise očekává silnější oživení. Z hlediska struktury růstu dochází k významnějším odchylkám, zejména na položce tvorby hrubého fixního kapitálu,

kde MF ČR předpokládá nižší pokles investiční aktivity daný především růstem investic sektoru vládních institucí do nerezidentské výstavby ve 2. čtvrtletí 2020, pro rok 2021 pak MF ČR očekává pozvolnější oživení investic. Relativně mírnější snížení dovozně náročné investiční poptávky se promítlo do zhoršení příspěvku čistého vývozu k HDP v roce 2020. V případě spotřeby domácností a vlády dochází k větším odchylkám v roce 2021. MF ČR očekává nižší růst spotřeby domácností, v případě spotřeby vlády je situace opačná.

Zásadní odlišnosti jsou také v případě ostatních uvedených veličin. Evropská komise očekává v obou letech silnější růst nezaměstnanosti, MF ČR naproti tomu odhaduje větší dynamiku růstu cen v letošním roce v důsledku dosavadního převážení negativních nabídkových efektů nad poptávkovými. Pro rok 2021 pak obě instituce očekávají návrat inflace k cíli České národní banky.

V červenci 2020 byla publikována předběžná prognóza Evropské komise, která v letošním roce zhoršuje pokles reálného HDP o 1,6 p. b. na -7,8 %, pro rok 2021 pak očekává oživení ve výši 4,5 %. Míra inflace byla pro rok 2020 zvýšena na 2,8 %, pro rok 2021 na 2,2 %.

Tabulka 1.3: Porovnání prognóz Ministerstva financí a Evropské komise¹

		2020	2021	2020	2021	2020	2021
		predikce MF		predikce EK		rozíl MF a EK	
Hrubý domácí produkt	<i>růst v %, s.c.</i>	-6,6	3,9	-6,2	5,0	-0,4	-1,1
Spotřeba domácností	<i>růst v %, s.c.</i>	-5,0	2,2	-4,6	4,0	-0,4	-1,8
Spotřeba vlády	<i>růst v %, s.c.</i>	3,8	2,9	3,6	1,5	0,2	1,4
Tvorba hrubého fixního kapitálu	<i>růst v %, s.c.</i>	-7,5	3,0	-14,5	9,6	7,0	-6,6
Příspěvek čistých vývozu k růstu HDP	<i>p. b., s.c.</i>	-1,7	0,9	-1,0	0,5	-0,7	0,4
Deflátor HDP	<i>růst v %</i>	3,6	1,4	1,4	1,6	2,2	-0,2
Míra inflace spotřebitelských cen (HICP)	<i>průměr v %</i>	3,4	1,8	2,3	1,9	1,1	-0,1
Zaměstnanost (VŠPS)	<i>růst v %</i>	-1,2	-0,7	-3,1	0,8	1,9	-1,5
Míra nezaměstnanosti (VŠPS)	<i>průměr v %</i>	2,6	3,4	5,0	4,2	-2,4	-0,8
Poměr salda běžného účtu k HDP	<i>%</i>	0,3	0,4	-1,5	-1,0	1,8	1,4
Předpoklady:							
Měnový kurz CZK/EUR		26,3	25,8	26,7	27,1	-0,4	-1,2
Ropa Brent	<i>USD/barel</i>	42,4	47,9	38,4	40,2	4,0	7,7
HDP eurozóny	<i>růst v %, s.c.</i>	-9,0	5,4	-7,7	6,3	-1,3	-0,9

Pozn.: Saldo běžného účtu vychází v případě MF ČR z metodiky platební bilance, údaje EK z národně-účetní metodiky ESA 2010.

Zdroj: Predikce MF ČR (září 2020), predikce EK (květen 2020).

¹ Porovnání makroekonomického rámce s aktuální prognózou Evropské komise podle požadavků zákona č. 23/2017 Sb., o pravidlech rozpočtové odpovědnosti.

3 Fiskální politika a veřejné finance

V roce 2019 skončilo **hospodaření sektoru vládních institucí** přebytkem ve výši 0,3 % HDP, přičemž strukturální saldo dosáhlo hodnoty -1,1 % HDP. Česká republika tak v zásadě splnila svůj střednědobý rozpočtový cíl, stanovený na -1 % HDP, jelikož dle evropských pravidel je z důvodu nejistot při výpočtu strukturálního salda uvažována vždy tolerance 0,25 procentního bodu. **Zadlužení** veřejných financí pokleslo na 30,2 % HDP.

Fiskální pozice je v roce 2020 výrazně determinována situací související s novým typem koronaviru a opatřeními zavedenými proti jeho šíření. Hospodaření veřejných financí je proto dotčeno nejenom výpadkem příjmů v důsledku působení automatických stabilizátorů, ale i fiskálními stimulačními opatřeními. Vzhledem k očekávané záporné produkční mezeře a pouze postupnému návratu na úroveň ekonomického výkonu před propuknutím pandemie, bude saldo hospodaření veřejných financí velmi pravděpodobně záporné i v následujícím roce. **Nastavení fiskální politiky** by mělo být v letech 2020 a 2021 expanzivní a napomáhat ekonomickému oživení.

Důležitým indikátorem pozice ekonomiky v rámci hospodářského cyklu je **produkční mezeře**, která vyjadřuje rozdíl mezi skutečnou úrovní ekonomického výkonu a úrovní optimálně využívající disponibilní zdroje (rovnovážnou). Ta současně slouží i k určení charakteru fiskální politiky. Dle výpočtů MF ČR dosáhla produkční mezeře svého vrcholu v roce 2019 (3,7 % potenciálního produktu). V letošním roce naopak ekonomický výkon klesne pod svůj potenciál ve výši -3,5 %, tedy meziročně dojde ke změně produkční mezery o 7,2 procentního bodu. V dalším roce by mělo dojít k výrazné redukci záporné mezery výstupu.

Meziroční rozdíl v produkční mezeře mezi rokem 2020 a 2019, při aplikaci schválené metodiky cyklického očišťování salda sektoru vládních institucí, by za striktního dodržování střednědobého rozpočtového cíle vedl k nutné konsolidaci přesahující 2 % HDP. Z tohoto důvodu byla přijata novela zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti, která explicitně nastavila trajektorii strukturálních sald s počáteční hodnotou -4 % HDP. Výchozí hodnota měla, za tehdy předpokládaných makroekonomických podmínek, umožnit mírnou fiskální expanzi a

pomoci ekonomice k oživení. V dalších letech byla stanovena konsolidace alespoň o 0,5 p. b. v souladu s fiskálními pravidly EU. **Zákon č. 288/2020 Sb.**, kterým se stanoví termín předložení návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2021 vládě a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, pak umožnil zohlednit při aktualizaci výdajového rámce mimo rozsah povolených úprav i vliv makroekonomické situace. Tím se pro nadcházející rok dále snižuje strukturální saldo celkem o 0,5 p. b.

Uvedený přístup je opačný od fiskální strategie přijaté po předešlé krizi. Tehdy se přistoupilo prakticky okamžitě ke konsolidaci veřejných financí s cílem co nejrychlejšího ukončení **postupu při nadměrném schodku**. Současná situace je odlišná. V celé EU byla poprvé v historii aktivována pro rok 2020 **všeobecná úniková doložka**, a následně i pro rok 2021. To odráží fakt, že predikovaný hospodářský pokles je citelnější, než byl v letech 2008 a 2009. Počáteční fiskální expanze s následnou pozvolnou konsolidací má za cíl návrat do normálních podmínek bez druhé vyvolané recese a pokles dluhové kvóty skrze vyšší růst nominálního HDP.

Tabulka 3.1: Saldo a dluh sektoru vládních institucí

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
								predikce	predikce
Saldo	% HDP	-2,1	-0,6	0,7	1,5	0,9	0,3	-6,4	-4,9
Strukturální saldo	% HDP	-0,7	-0,6	1,0	0,6	-0,2	-1,1	-3,1	-4,5
Dluh	% HDP	41,9	39,7	36,6	34,2	32,1	30,2	39,4	42,7

Zdroj: ČSÚ. Výpočty a predikce MF ČR.

3.1 Očekávané hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2020

V roce 2020 očekáváme deficitní hospodaření sektoru vládních institucí ve výši 6,4 % HDP, který jde na vrub především státního rozpočtu, neboť ten v ČR téměř výlučně zabezpečuje stabilizační a redistribuční funkci veřejných financí. Poprvé od roku 2015 lze očekávat rovněž záporné saldo fondů sociálního zabezpečení (zdravotních pojišťoven). Naproti tomu u místních vládních institucí predikujeme stále přebytkové hospodaření. Z pohledu strukturálního salda by expanzivní fiskální politika měla vést k saldu -3,1 % HDP.

Příjmová strana je poznamenána značným výpadkem daňových příjmů z titulu hluboké ekonomické recese. Daňové příjmy včetně příspěvků na sociální zabezpečení by měly meziročně poklesnout o 3,9 %, přičemž největší propad lze očekávat u výnosu daně z příjmů právnických osob (přes 22 %). Naproti tomu v případě výnosu daně z příjmů fyzických osob očekáváme, i vlivem vládních opatření stabilizujících zaměstnanost, nepatrný meziroční růst. Stejně makroekonomické faktory spolu s navýšením plateb státu za státního pojištění ve výši přes 26 mld. Kč a prominutím minimálních záloh na

sociální a zdravotní pojištění pro osoby samostatně výdělečně činné (14,4 mld. Kč), stejně jako pojistného na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti placeného zaměstnavatelem v rámci programu „Antivirus C“ (13,5 mld. Kč), jsou určující pro meziroční pokles výnosů příspěvků na sociální zabezpečení o 1,2 %.

V návaznosti na odhadovaný vývoj nominální spotřeby domácností a relevantní části výdajů vládních institucí očekáváme meziroční pokles výnosu daně z přidané hodnoty o 3,1 %. Příjem je dále tlumen nižšími sazbami daně u pravidelné hromadné dopravy od února 2019, na teplo a chlad od ledna 2020, stravovací služby a další od května a července 2020. Výnos spotřebních daní (bez dotací na obnovitelné zdroje energie) by měl poklesnout o 1,6 %. U daně z minerálních olejů se projevuje pokles spotřeby nafty a benzínu v důsledku reálného poklesu ekonomiky. Na daň z tabákových výrobků má významný vliv objem přeshraničních nákupů a cestovní ruch, které jsou v roce 2020 výrazně omezeny. Naopak kladný diskrétní efekt by měla mít změna sazeb na tabákové výrobky a líh či zavedení spotřební daně ze zahřívání tabáku s celkovým očekávaným dopadem do 11 mld. Kč. Opačným směrem působí zrušení daně z nabytí nemovitých věcí ve výši téměř 14 mld. Kč.

Predikce výdajů na konečnou spotřebu sektoru vládních institucí, která již zahrnuje údaje za první dvě čtvrtletí 2020 (7,6 %), počítá s meziročním růstem o 8,1 %. V něm by se měly odrazit náhrady zaměstnancům (meziroční růst o 7,8 %) mj. z důvodu 10% nárůstu prostředků na platy pracovníků ve školství, navýšení prostředků na odměny pracovníků ve zdravotnictví, sociálních službách a jiné v souvislosti s pandemií. V meziročním porovnání by nepatrně pomaleji měla růst mezispotřeba (7,7 %), a to jak vlivem reálné spotřeby (především vyšší výdaje na zdravotnický materiál a ochranné pomůcky), tak rovněž kvůli meziročně vyšší míře inflace. Očekávaný více než 7% růst naturálních sociálních dávek zahrnuje zvýšení výdajů na zdravotní péči.

S citelným navýšením počítáme v oblasti peněžitých dávek sociálního zabezpečení, což reflektuje nejen dříve schválená opatření v oblasti dávek důchodového pojištění a státní sociální podpory (navýšení rodičovského

příspěvku), ale také očekávaný ekonomický vývoj. Vedle toho dávky sociálního zabezpečení navyšuje ošetřovné, které bylo určeno pro rodiče dětí do 13 let v případech, že nemohli vykonávat pracovní činnost z důvodu péče o dítě po dobu uzavření škol během epidemie (cca 12 mld. Kč). Jednorázový příspěvek příjemcům dávek důchodového pojištění ve výši 5 000 Kč jako finanční výpomoc na pokrytí jejich rostoucích životních nákladů, bude vyplacen v závěru roku 2020 v celkovém objemu téměř 15 mld. Kč.

Vyšší výpůjční potřeba vyvolaná krytím zvýšeného deficitu státního rozpočtu a posílením likvidních rezerv státní pokladny povede k předpokládanému růstu úrokových nákladů o 4,3 % na úroveň 0,8 % HDP.

Investiční výdaje by po předchozích 3 letech vysoké dynamiky měly letos dosáhnout výše přes 267 mld. Kč, přičemž z více než 80 % by měly být financovány z národních zdrojů.

Predikce zahrnuje 35% meziroční růst dotací, které reflektují podporu různých skupin ekonomických subjektů postižených pandemií, resp. opatřeními přijatými ve snaze zabránit jejímu šíření. Jedná se v první řadě o příspěvek na náhradu mzdy v důsledku vzniku překážky v práci na straně zaměstnance či zaměstnavatele způsobené karanténními opatřeními nebo jinými souvisejícími s nákazou COVID-19 (program „Antivirus“ - režim A a B) s odhadovaným dopadem přes 21 mld. Kč.

Další část opatření se promítá v silném navýšení transferů (více než 40 %). Jde v první řadě o kompenzační bonusy vyplacené osobám samostatně výdělečně činným, jednatelům malých společností s ručením omezeným a zaměstnancům pracujícím na dohodu o pracovní činnosti či o provedení práce (přes 22,2 mld. Kč). S fiskálním dopadem okolo 20 mld. Kč kalkulujeme při institutu zpětného působení daňové ztráty, kterého mohou využít jak podnikající fyzické, tak právnické osoby.

Deficitní hospodaření vládních institucí, zejména pak státního rozpočtu, v roce 2020 se promítne i do výše zadlužení. V poměru k nominálnímu HDP odhadujeme, že vzroste o více než 9 p. b. na 39,4 % HDP.

3.2 Predikce hospodaření sektoru vládních institucí v roce 2021

V roce 2021 by mělo dojít k meziročnímu zlepšení salda na -4,9 % HDP. Ve strukturálním vyjádření by ovšem mělo jít o fiskální expanzi v rozsahu 1,4 p. b.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí by dle predikce měly v roce 2021 vzrůst o 5,1 %. Dynamika je však výrazně ovlivněna výchozí základnou roku 2020, která odráží prudký hospodářský pokles a řadu jednorázových opatření. Daň z příjmů fyzických osob by měla vzrůst o 2 %. Příjmy z příspěvků na sociální zabezpečení, jejichž růst je odhadován na 6,5 %, budou rovněž, jako v tomto roce, značně ovlivněny růstem platby za státního pojiš-

těnce o 30 mld. Kč. Kromě toho již nebudou účinná jednorázová opatření jako odpuštění záloh na 6 měsíců pro osoby samostatně výdělečně činné či program „Antivirus“ v režimu C, což rovněž meziročně ovlivní dynamiku. Daň z příjmů právnických osob by, vzhledem k predikci růstu hrubého provozního přebytku a výraznému poklesu v předchozím roce, měla růst o 7,3 %. Dynamika daní ze spotřeby by měla být ovlivněna rovněž schválenými efekty diskrétních opatření (snížení sazby daně z přidané hodnoty na ubytování, sportovní a kulturní akce, lyžař-

ské vlekly a další vybrané služby). Daně ze spotřeby by tak celkem měly zaznamenat nárůst o cca 5 %.

Zvolnění dynamiky celkových výdajů na 1,9 % je částečně dáno predikcí menšího tempa výdajů na konečnou spotřebu vládních institucí, které by mělo dosáhnout 4,5 %. Náhrady zaměstnancům v sektoru vládních institucí by měly zpomalit ke 4 % vlivem nižšího nárůstu tarifů v téměř všech segmentech vládních institucí. Naturální sociální dávky by měly mít v roce 2021 nižší tempo než v letošním roce, což je dáno hlavně postupným návratem do normálních podmínek v systému zdravotní péče. Růst mezispotřeby na necelých 6 % je v porovnání s rokem 2020 podstatně méně dynamický primárně v důsledku nižších nákupů zejména zdravotnických pomůcek a rovněž nižší očekávané míry inflace.

V oblasti peněžitých dávek sociálního zabezpečení počítáme v roce 2021 s citelným navýšením, zejména díky růstu výdajů na výplatu důchodů. Schválená valorizace důchodů v průměru o cca 840 Kč by měla zatížit výdajovou stranu o částku kolem 33 mld. Kč. Dopad na výdaje bude mít i zvýšení výplat na pasivní politiku zaměstna-

nosti. Ve vývoji dávek sociálního zabezpečení se v metodice ESA 2010 odráží i růst platby za státního pojištěnce o cca 30 mld. Kč na rok 2021. V důsledku ekonomického vývoje a uvedených diskrečních opatření by peněžitě sociální dávky měly vzrůst o necelých 6 %.

U výdajů na investice do fixních aktiv spolufinancovaných nebo v plné míře financovaných z fondů EU očekáváme navýšení o zhruba 20 %. Kromě standardních fondů EU je připravováno několik dalších nástrojů na podporu oživení evropských ekonomik (Next Generation EU). Z těchto počítáme prozatím jen s Nástrojem na podporu oživení a odolnosti. Dynamika celkových investic by mohla dosáhnout 11 %, čímž by investice vládních institucí vzrostly na 5,1 % HDP.

Přestože očekáváme, že úrokové výdaje budou vlivem predikovaného deficitu hospodaření sektoru vládních institucí a vývoje úrokových měr mírně růst, v poměrovém vyjádření k HDP by měly setrvat na 0,8 % HDP. Zadlužení vládních institucí by měl v roce 2021 vzrůst o 3,3 p. b. na hodnotu 42,7 % HDP.